

Matematika kritériumdolgozat 2015. október 17. II. rész

1. Egy arany-ezüst ötvözet 75%-a arany. Ez az ötvözet 175%-kal értékesebb, mint a fordított összetételű (75% ezüst, 25% arany) ötvözet. Az ezüst egységára grammonként 200 Ft. Mennyi az arany egységára? 6 pont

Megoldás:

Ha 175%-kal értékesebb, akkor az értéke 275%-a a fordított összegnek. Jelölje x az arany egységárát.

$$2,75(0,25 \cdot x + 0,75 \cdot 200) = 0,75 \cdot x + 0,25 \cdot 200.$$

$$\text{Ebből } x = 362,5 : 0,0625 = 5800 \text{ Ft.}$$

Tehát az arany grammonkénti ára 5800 FT.

2. Oldja meg az egyenletrendszert a valós számok halmazán: 8 pont

$$3 \cdot 4^{x-2} + 2 \cdot 3^{y+1} = 14$$

$$5 \cdot 3^{y+2} + 17 = 2 \cdot 4^{x-1}$$

Megoldás:

Vezessünk be új ismeretlent $4^x = a > 0$ és $3^y = b > 0$

A behelyettesítés és rendezés után a következő egyenletrendszert kell megoldani:

$$3a + 96b = 224$$

$$90b - a = -34$$

Az egyenletrendszer gyökei: $a = 64$ és $b = \frac{1}{3}$.

Ebből $x = 3$ és $y = -1$ a lehetséges számpár. Ez a számpár kielégíti az eredeti egyenletrendszert.

3. Oldjuk meg a valós számok halmazán a következő egyenlőtlenséget: 10 pont

$$\frac{\sqrt{5-x}}{2-\sqrt{x}} \geq 0$$

Megoldás:

Az egyenlőtlenség bal oldalán szereplő kifejezés akkor van értelmezve, ha x értéke 0 és 5 között van (a határokat is beleértve), de nem egyenlő 4-gyel: $0 \leq x \leq 5$ és $x \neq 4$.

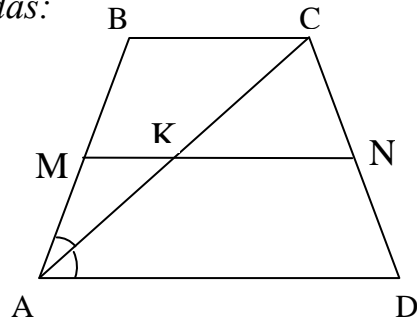
A számláló nemnegatív, tehát a tört akkor nemnegatív, ha a vagy 0 a számláló ($x = 5$), vagy pozitív a nevező, azaz

$2 - \sqrt{x} > 0$, vagyis $\sqrt{x} < 2$, azaz $0 \leq x < 4$, a megoldás

tehát $0 \leq x < 4$, vagy $x = 5$.

4. Egy húrtrapéz átlója felezi a trapéz hegyes szögét és ez az átló a trapéz középvonalát 8 cm-es és 12 cm-es részekre osztja. Határozza meg a trapéz kerületét! 10 pont

Megoldás:

BC , és AD párhuzamosan egymással és az MN középvonallal. A (párhuzamos szelők tétele alapján a) középvonal felezi az átlót. A -ból MK -t kétszeresére nagyítva kapjuk BC -t, így ha $MK = 8$ cm, akkor $BC = 16$ cm. Hasonlóan, C -ből KN -t kétszeresére nagyítva kapjuk AD -t, így ha $KN = 12$ cm, akkor $AD = 24$ cm.

Az ABC háromszögben az A -nál és a C -nél levő szögek váltószögek, így egyenlők. ABC egyenlőszárú, ebből következik, hogy $AB = BC = 16$ cm.

Mivel húrtrapézról van szó, $AB = CD = 16$ cm.

A trapéz kerülete $K = 16 + 16 + 16 + 24 = 72$ cm.

5. Egy 20 cm sugarú, kör alakú kartonpapírból kivágjuk a lehető legnagyobb oldalú, szabályos tízszöget. Milyen hosszúak a tízszög oldalai, és hány százalék lesz a papírhulladék? 13 pont

Megoldás:

ÁBRA

A szabályos tízszög egy oldala $AB = a$, az AB húr felezőpontja F , a körülírt kör középpontja O . Az AB húrhoz tartozó középponti szög 36° . Az AOF derékszögű háromszögben

$$\sin 18^\circ = \frac{a}{2r},$$

ebből $a \approx 12,3$ cm. Az ABO háromszög területe

$$t = \frac{r^2 \sin 36^\circ}{2}.$$

A tízszög területe: $10t = 5r^2 \sin 36^\circ$. A papírhulladék területét megkapjuk, ha a kör területéből kivonjuk a tízszög területét:
 $r^2\pi - 5r^2 \sin 36^\circ = r^2(\pi - 5 \sin 36^\circ) \approx 81 \text{ cm}^2$.

A papírhulladék és a kör területének aránya

$$\frac{r^2(\pi - 5 \sin 36^\circ)}{r^2\pi} = \frac{\pi - 5 \sin 36^\circ}{\pi} = 0,064 \approx 6,4\%.$$

6. Egy jutalomutazásra 15 férfit és néhány nőt jelöltek, akik közül 2 személyt sorsolnak ki. Bármely személynek ugyanakkora esélye van arra, hogy kisorsolják. Tudjuk, hogy $\frac{7}{20}$ annak a valószínűsége, hogy mindkét kiválasztott személy férfi. Hány nő van a jelöltek között? 13 pont

Megoldás:

Jelöljük x -szel a nők számát. Az összes lehetséges kiválasztás száma

$$\binom{15+x}{2} = \frac{(15+x)(14+x)}{2},$$

a két férfi kiválasztása

$$\binom{15}{2} = 15 \cdot 7$$

féleképpen lehetséges. A keresett valószínűség:

$$\frac{\frac{15 \cdot 14}{2}}{\frac{(15+x)(14+x)}{2}} = \frac{7}{20}$$

Rendezés után a következő másodfokú egyenletet kapjuk:

$$x^2 + 29x - 390 = 0.$$

Ennek a gyökei 10 és -39 . A feladatnak a 10 felel meg.

Tehát $x = 10$ a nők száma.

Valóban

$$\frac{\binom{15}{2}}{\binom{25}{2}} = \frac{15 \cdot 14}{25 \cdot 24} = \frac{7}{20}.$$

A teszt megoldása: b d d d c d d b b c b d b a a a a b c c